F R I F A G B E V E G E L S E

Nr. 17 3. årgang 8. mai 1943

KAMERAT!

Det norske folk har under hele okkupasjonsperioden forstått de vanskeligheter vårt svenske broderfolk har hatt å kjempe med. Aldri har det hevet seg noen norsk røst som har kritisert den holdning Sverige fra første stund inntok som nøytral stat. Vi var klar over at vi på hjemmefronten måtte kjempe vår kamp alene mot overfallsmenn og forredere og det gode forholdet til grannefolket på den annen side av Kjølen ville aldri bli forstyrret av denne kjensgjerning. Hvert tegn på sympati og forståelse med det undertrykte, norske folks kamp som er kommet til uttrykk i svensk presse eller for svensk offentlighet forøvrig, har i Norge vært følt som et varmt håndslag fra bror til bror. Norgeshjelpen, flyktningenes gode mottagelse, minnemøtene 9. april, den svenske pressens uredde strid for Norges sak på tross av en svært ensrettet offentlig sensur - alt dette har varmet nordmenns hjerter og gitt oss øket styrke i vår kamp.
Men vi ville ikke være ærlige hvis vi ikke også sa fra at om den svenske opinio har styrket oss med sin solidaritet, så har også det offisielle Sverige svekket oss ved sine imøtekommende avtaler med vårt lands overfallsmenn og undertrykker Mange ganger har vi pekt på at grunnlaget for et framtidig skandinavisk samarbe må legges nå under krigen. Men da må Sverige også vite at den bitterhet som i dag hersker i Norge overfor den unnfallenhet som er vist ved tillatelsen til de tyske permisjonstog og andre militære transporter på svenske jernbaner er et dårlig grunnlag å bygge på. Den mangel på diplomatisk konduite som er kommet til uttrykk overfor den lovlige norske regjering er heller ikke egnet til å skape gjensidig tillit.
De svenske arbeidere har gjennom sine fagforeninger reist krav til sin regjering om at denne uverdige stillingtagen overfor det kjempende Norge må bringes til opphør. En rekke ytterligere ankepunkter enn dem vi ovenfor har antydet, er lagt fram. Til tross for at de svenske arbeideres aksjon har vært meget omfattende har den tilsynelatende ikke gjort noe inntrykk på offisielt hold. De norske arbeidere og hele vårt folk står i disse dager overfor det alvorligste slag siden landet ble hærtatt. Det er allerede foretatt og det forberedes i stor målestokk deportasjon av nordmenn til tvangsarbeid i Tyskland og andre steder. Fangne norske patrioter - i første rekke folk som har tilhørt arbeiderbevegelsen og som således er kolleger og ofte personlige venner med de svenske arbeideres ledende tillitsmenn - blir daglig sendt til de tyske konsentrasjonleire og torturkamre. Vi spør våre svenske kamerater på arbeidsplassene, i fagforeningene, forbund og landsorganisasjon: Vil dere fortsatt være med å bryte malm og transportere den til våre bødler slik at de kan fortsette sin bøddelgjerning Vil dere fortsatt vise dyktighet og påpasselighet når dere fører våre undertrykkere fram på svenske jernbaner? Vi tror de svenske arbeideres solidaritet er like grunnfestet i dag som den var i 1905, da de under Brantings førerskap forhindret krigen mellom Norge og Sverige. Vi tror at de svenske arbeidere, når de ser at protestaksjoner og adresser ikke fører fram, vil vite å tale et språk som også de nazistiske erobrere og undertrykkere forstår. Det er denne dagen de norske arbeidere ser fram til og det er denne dagen som vil danne innledningen til et nytt, solidarisk samarbeid på den skandinaviske halvøy.

- V -

"FYLKESMANN" VRIES-HASSEL,

som i sin tid søkte å slå seg opp innen NS ved å avdekke "fylkesmann" Stenersens korrupsjonsmetoder og maktmisbruk, har vist seg å være vel bevandret i kunsten å berike seg selv. Han foreslo i sin tid Stange og Fluberg kommuner slått sammen og presten i Stange fjernet, angivelig p.g.a. "statsfiendtlig" holdning, fordi han selv ønsket å kjøpe Stange prestegård av det offentlige; han var nemlig misfornøyd med sin fylkesmannbolig. Han ville imidlertid forbeholde seg at staten igjen skulle innløse eiendommen om han måtte ønske det. - Dette kjøp ble det ikke noe av. Det har imidlertid lykkes han å få tak i en annen verdifull eiendom, nemlig Hallangen gård ved Drøbak som han har kjøpt for kr. 325.000.-

Eiendommen er på 3.000 mål, hvorav 1.000 mål innmark, 1.000 mål skog og 1.0 er egnet til tomteutparsellering. Eiendommen tilhørte Frogn kommune som kjøpte den under forrige verdenskrig, og det var ingen påviselig grunn for kommunen til å selge den nå. Ordføreren i Frogn er imidlertid Vries-Hassels gode venn og har fått sin stilling ved hans hjelp.
Ellers kan nevnes at Vries-Hassel har kjøpt seg bil for fylkeskassens regning. Han er nå etter eget initiativ blitt formann i et utvalg bestående av ham selv, "justisråd" Larsen, kommunerevisorsjef Qvigstad, revisjonssjef Saxlund og lektor Harald Bakke, som skal omorganisere riksrevisjonen. Denne institusjon ble quisling og hans drabanter for besværlig med sine antegnelser, og riksrevisjonssjefen, Lütken, har der for fra 1. juli 1943 fått avskjed sammen med de 4 øvrige riksrevisorer. Vries-Hassels utnevnelse til fylkesmann i Hedmark ble betraktet som en forvisning. Han ønsker nå å komme tilbake til Oslo for å være nærmere kjøttgrytene. Han skal derfor antakelig bli sjef for riksrevisjonen. Han vil i så fall neppe være NS til bry med uønskede antegnelser.

- V -

"MINISTER" BLEHR
har også nylig ervervet seg større eiendommer som han har kjøpt av Vinger kommunes skoger for kr. 350.00.-. Blehrs hushjelp er datter av ordføreren i Vinger kommune, og "ministeren" har flere ganger hatt ordføreren til middag hos seg. Hagelin har sendt kommunalavdelingen beskjed om at han ikke ønsker at det skal gjøres vanskeligheter fra avdelingens side i anledning av salget.

- V -

DEN KOMIS.KE LEDER
i Restaurantarbeiderforbundet, Arth.Asch.Stephensen, har vist seg å ha evne til å konkurrere med selv de mest drevne NS-svindlere innen restaurantvirksomheten. Og det sier ikke så lite. Hans karriere er riktignok nå foreløbig avsluttet, idet han som så mange andre av de "statsbærende" ikke var i stand til å holde måte, slik at partiet fant det nødvendig å la statspolitiet gripe inn. Vi har imidlertid vært så naive at vi trodde saken skulle fram for retten, derfor har vi hittil avholdt oss fra å avsløre den vidløftige hr. Stephensen. Men som så ofte før når det gjelder partimedlemmer og nasipamper forsøker de nazistiske myndigheter å dysse saken ned. Vi må derfor litt post festum gi en karakteristikk av denne representant for den "nye tid". Når hr. Stephensen ønsket å trumfe gjennom en sak - som oftest med henblikk på egen økonomisk vinning - truet han såvel medlemmer som arbeidsgivere med arrestasjon og skjenkerettsnektinger. De som ikke bøyet seg ble forfulgt gjennom alle instanser og med alle midler som sto til hans rådighet. Bare en mann hadde den komis.ke hr. Stephensens bevågenhet, nemlig den beryktede og mange ganger straffede kafévert Sigval Lauritzen. Når Lauritzen hadde begått sedelighets- pris- eller rasjoneringsforbrytelser og myndighetene grep inn, skred også Stephensen inn til fordel for Lauritzen med all den makt og myndighet forbundet ga ham. I helseråd, hos politi og i kontrollnemnda ligger det skrivelser som viser det gode samarbeid som hele tiden har bestått mellom disse to typiske representanter for det "statsbærende" parti. Det kan selvsagt ikke forundre noen at en type som Stephensen - i likhet med så mange andre nazipamper - har sørget for at forbundets midler ikke er frosset fast. Revisjonen har til stadighet gjort skarpe anmerkninger om hans store pengeforbruk og hyppige forskudd av forbundets midler. Hans mange og lange reisefravær uten organisasjonsmessig bakgrunn har også vært en hård økonomisk påkjenning for forbundet. Disse skumle forhold og i tillegg hertil omfattende svartebørsvindel, vekker imidlertid ingen betenkeligheter hos de nåværende "myndigheter". Det er bare fordi hr. Stephensen har vært dum og ikke har forstått å dekke over sine forbrytelser slik som de mer framtredende NS-folk er i stand til, at han ble tatt ved vingebenet. Men saken skal selvfølgelig dysses ned ellers kunne jo navnene på svindlerne i den indre partikrets komme fram.

- V -

ER MILLIONBRANNEN

P.M.Byes Trykkeri natt til 1. april brente det en hel del manuskripter og trykksaker for tyskerne,bl.a. et stort praktverk som Terboven og Rediess hadde bestilt til Hitlers fødselsdag 20.april.Verkets titel var "SS in Norwegen und in den übrigen deutschen Gross-Raum".
I trykkeriet holdt en også på med å trykke et stort tysk kartverk over Norge i 7 blad.Arbeidet, som utføres for Wehrmacht, har pågått i over 2 år.

- V -

SVINDELEN MED UBÅTEN,
angivelig russisk, som senket de to fiskekuttere nordpå, hvorved 16 mann gikk under, er nå avslørt.Det viste seg som vanlig og i likhet med propagandanummeret om mordene på de polske offiserer ved Katyn,utelukkende å være teater satt i scene av den tyske krigspropaganda.Sannheten er at en undervannsbåt plutselig dukket opp på fiskefeltet og avskjøt sine torpedoer mot fiskekuterne,hvorav to sank øyeblikkelig.De andre søkte skyndsomt å komme unna,men den siste av dem ble stanset av ubåten og tvunget til å vende tilbake til fiskeplassen. Her fant de en mann drivende i sjøen og etter anvisning ble han tatt ombord. Mannen som var russer,var utstyrt med de mest moderne livredningsvester og kunne sikkert ha holdt seg flytende i lengre tid.Da ubåten så at mannen var fisket opp,forsvant den like plutselig som den var kommet.Hensikten var selvfølgelig at folkene ombord på fiskekutteren skulle konstatere at det var en russer de hadde fisket opp,men uheldigvis for tyskerne hadde flere av fiskerne sett mannen bli kastet overbord fra ubåten.De var derfor alle klar over at det her forelå en tysk provokasjon.Harmen og hatet mot overfallsmennene som ikke engang vek tilbake for overlagt mord på 16 uskyldige fiskere for å oppnå et billig propagandanummer, kan lettere tenkes enn beskrives.

- V -

K R I G E N S G A N G.

PRODUKSJONSSLAGET. Helt fra krigens første dag har alle vært klar over at det som på lang sikt kommer til å bli avgjørende for krigens utfall, er den produksjonskapasitet som står bak de kjempende armeer. Nå på våren og sommeren 1943 kaster den amerikanske og engelske industri så kolossale mengder krigsmateriell inn i kampen at utfallet er gitt.Et par tall fra produksjonsstatistikken i april i år belyser denne utvikling klart.I denne måned produserte den amerikanske industri 6200 krigsfly.Den engelske produksjon i samme måned lå sikkert over 3500 maskiner.Hva russernes månedsproduksjon nå løper opp i er det ikke opplysnoe om.Men hvis en anslår den til innpå 4000 fly tar en sikkert ikke for hardt i.Den russiske krigsproduksjon har i det hele vært en av de store overraskelser i denne krigen.Tilsammen har altså de allierte nå en flyproduksjon som nærmer seg 14000 fly i måneden.Aksens produksjon derimot ligger toppen på 5000 fly i måneden.I samme forbindelse kan en peke på de tyske senkningsoppgavene for april. Etter tyske oppgaver skal de tyske ubåter ha senket 415000 t. i april.Dette er langt under det halve av det som tyskerne hevdet at de hadde senket i mars.I samme tidsrom fikk amerikanske verfter ferdig mer enn 100 lasteskip på omlag 1 mill. tonn.Det er selvsagt for tidlig å si om denne radikale bedringen i senkningstallene er av varig natur.Men en kan si så mye at de allierte takket være sin enorme produksjon sakte men sikkert får overtaket i slaget om Atlanterhavet.
TUNIS.Etter de overmåte blodige kampene i påskedagenestilnet kampene av langs praktisk talt hele fronten i Tunis.I første omgang kunne det se ut som de heftige allierte angrep ikke hadde ført til resultater av betydning.Men ved det kraftige trykk som de engelske og franske tropper hadde øvet ved Medjez el Bab og Pont du Fahs hadde de dels bundet og dels trukket til seg store aksestyrker Dette ble ikke uten følger for utviklingen på andre frontavsnitt.Helt i nord rykket 8.amerikanske armekorps fram mot det vitale knutepunktet Mateur.Søndag kom det til heftige kamper og mandag kl.11 f.m. rykket amerikanerne inn i Mateur.Dette kan få den aller største betydning for kampenes videre forløp. Jernbaneforbindelsen mellom Tunis og Bizerte er nå brudt.Dette kan ikke unngå

å få følger for forsyningene til de store aksestyrker som står ved Pont du fahs og Medjez el Bab. Videre kan amerikanerne nå angripe aksens sterke sperre stilling ved Medjez el Bab i flanken. Tyskerne selv har ingen illusjoner når det gjelder kampenes videre forløp. Dette kommer klart til uttrykk i en dagsorden vom Arnihm har sendt ut. Her gjør han det klart at det ikke finnes noen retrettmuligheter lenger, og han gir tropperne ordre til å gå til angrep koste hva det koste vil da det er det eneste som kan hindre et snarlig sammenbru for aksen i Tunis.

ØSTFRONTEN. Det er fortsatt bare på Kubanfronten at kampene er av noen betydning. Men her har de til gjengjeld vart meget hårde den siste uken. Tirsdag kunne russerne innregistrere en betydningsfull seier. De inntok jernbaneknutepunktet Krymskaja og berøvet dermed tyskerne en av deres viktigste posisjoner på bruhodet. På russisk hold regner en med at tyskerne under de harde kampene på Kubanfronten de siste fem ukene har tapt 15-20000 mann, 600 fly og hundre kanoner.

LUFTKRIGEN. Luftoffensiven holder fram. Mellom annet ble Essen bombet kraftig natt til 1. mai og Ruhrområdet ble angrepet av større styrker natt til 5. mai. Ilmuiden i Holland ble angrepet i dagslys den 3. mai, og idagslys den 4. mai bombet amerikanske flyvende festninger krigsindustri ved Antwerpen. Ellers har britiske fly gjennomført omfattende mineleggingsaksjoner i Østersjøen. Russerne har i den forløpne uke hjemsøkt bl.a. Kønigsberg og Svartehavshavnen Constansa. (avsluttet 5. mai)

- V -

DE NORSKE ARBEIDERE

som frivillig tar ansettelse ved tyske anlegg må underskrive en erklæring som gir et godt billede av arbeidsforholdene. Arbeideren må til å begynne med avgi en erklæring om at han ikke er tidligere straffet og at han ikke tilhører de jødiske rase.

Die Verpflichtungserklärung lyder: "Jeg forplikter meg til å holde den daglige arbeidstiden, og omsorgsfullt og pålitelig utføre det meg pålagte arbeid og særskilt ikke å forsinke arbeidet eller levere noe arbeid som enten med vilje eller uforsiktighet er feilaktig, samt ikke å skade verktøy eller gjøre arbei formål ubrukbare. Jeg forplikter meg til fullstendig taushet om alt jeg iakttar angående gangen i mitt arbeid og arbeidsstokken.

Denne forpliktelse gjelder også andre forsvarsmaktsforetak og deres arbeidsstokk. Jeg forplikter meg videre til omgående å anmelde til arbeidslederen ellerdennes stedfortreder ethvert tegn på spionasje eller sabotasje mot noen av forsvarsmaktens anlegg. Likeledes skal jeg anmelde til samme instans om jeg på noen som helst måte skulle oppfordres til spionasje- eller sabotasjehandlinger. Det er meg bekjent at jeg ved usanne angivelser angående ovenstående bestemmelser eller hvis jeg ikke oppfyller de forpliktelser som jeg har påtat meg kommer til å bli avskjediget uten varsel og dømt etter tysk lov".

De arbeidere og funksjonærer som allerede er blitt utskrevet til den "nasjonale" arbeidsinnsats må alle som en nekte å underskrive denne eller lignende erklæringer. Det uhørte folkerettsbrudd tyskerne har gjort seg skyldige i ved å tvinge et folk som de selv innrømmer å være og faktisk er i krig med, må få til svar at de som allerede er kalt ut på tvangsarbeid må sette sin ære i at deres arbeidsinnsats blir uten betydning og verdi for fienden. Ved å lese ove stående erklæring nøye gjennom vil en få en klar beskjed om de tyske ønsker. Oppgavene må da bli å sørge for at det vedblir å være uoppfylte ønsker og la virkeligheten bli den motsatte. Modige og uforferdet må vi nå gå inn for å sv se sammen en handlingens motstandsfront, som svekker fienden og derved bringe oss friheten nærmere. Aktiv innsats må til om vi igjen skal nå fram til et fr Norge og en

F R I F A G B E V E G E L S E